

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu n. št.
štev. 190.

Izhaja petikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Sad liberalne šole.

„Slabo drevo ne more dobrega sadu obroditi“, tako je učil naš Gospod, in že marsikak kriv prerok imel je priliko pri lastnih svojih naredbah se prepričati, da te besede ostanejo vedno resnične. Nikjer se pa slaba načela in napake tako hitro in tako britko ne pokažejo, kakor pri odreji mladine. Liberalno šolstvo je komaj sto let staro in se ni povsod ob enem in dosledno vpeljalo, ampak le semtertje in v nekterih krajih samo začasno, pa je povsod tako slab sad obrodilo, da mora vsakega človekoljuba srce boleti. O liberalnem šolstvu v naši ubogi Avstriji smo že večkrat govorili in bomo še, ker ravno zdaj liberalni časniki sami tožijo, da mladina na srednjih šolah (na ljudskih mar ne?) je preobložena in ne more vsemu kaj, kar se od nje zahteva; v tem spisu se hočemo nekoliko ozreti po drugih deželah in ogledati sad, ki ga je liberalno šolstvo tam obrodilo.

L. 1762 je francoski modrec Rousseau izdal svojo pedagogično knjigo, v kateri nekega „Emila“ otrokom za izgled daje. Emil se ni izrejal po verskih načelih, se katehizma ni učil; v 15. letu še ni vedel, da ima neumrjočo dušo in v 18. letu je še prezgodaj zvedel, da je Bog. Nekaj let pozneje so bralci te knjige in po njenih načelih izobraženi gojenci ob času velike prekucije francoske divjali, razsajali in morili ter požvinjeni in besni namesto pred živim Bogom poklekovali pred „boginjami človeške pameti“. Napoleon I. je vkrotil te živine, pa liberalnega šolstva ni precej odpravil. Toda po 10letnem obstanku je minister Portalis nasledke njegove opisoval tako-le: „Poslušajmo glas vseh poštenih državljanov, ki so v okraj-

nih shodih izrekli svoje želje o tem, kar se skoz 10 let pred njihovimi očmi godi. Pravijo namreč: Čas je, da teorija pred dogodki omolkne. Ni podučevanja brez odgoje, odgoje ne brez pravosti in pravosti ne brez vere. Učeniki so podučevali v puščavi, ker se je neprevidno trdilo, da se v šolah nič krščanskega nauka ne sme učiti. Poduk zadnjih 10 let ni nič vreden. Otroci nič ne delajo in vedno semtertje postopajo. Nimajo pojma o Bogu in ne vedo, kaj je pravica in kaj krivica. Od tod razuzdanost in divjost med ljudstvom. Človek mora zdihovati gledé osode, ki žuga sedanjemu in prihodnjemu rodu. Vsa Francoska zdihuje po veri, da se reši pravost in družba človeška.“

Uradni listi pruski Francoze opisujejo kot sprideno, gnjilo ljudstvo. Več ko polovica tega, kar se jim očita, je grdo obrekovanje, kar pa je resničnega, zakrivali so ljudski omikovalci, o katerih je Thiers l. 1848 v narodni skupščini trdil: Imamo 40.000 učiteljev, t. j. 40.000 sovražnikov duhovstva, 40.000 zaveznikov brez verstva in socijalizma. Kdo bi se tedaj čudil grozovitostim pariških komunardov od l. 1871, ki so med 85 udi imeli 5 ljudskih učiteljev? Kdo bi se zavzel, da so se med tistimi, ki so mesto požigali s petrolejem in zahtevali smrt nadškofa pariškega in vjetih njegovih tovaršev, posebno odlikovale tudi nekatere učiteljice? Neki zdravnik je nedavno objavil dogodke o svojih mladih šolskih letih ter med drugim piše: „Pogosto ponavljajo, da je na Francoskem jako otemnela zavest pravice in krivice. To je res, in po mojem mnenju so tega krive naše državne odgojilnice, ki človeka zgodaj spridijo. Neki tovarš nam je pripovedoval: Bil sem med 15- do 18letnimi mladenči, ki so z menoj vred obiskovali zavod pariški in ki so skušali drug drugega v hudobiji prekositi. Njihovi pogovori

so bili navadno taki, da si človek kaj gršega še misliti ne more. Ni je bilo grdobije, da bi je ne bili poznali. V teh zavodih imajo tudi posebno deloma od nadzornikov vstanovljeno literaturo, ki pa iz zavodov med ljudstvo ne pride. Našel sem tam knjige, katerih mi najslavnejši knjigotržci pariški niso mogli preskrbeti, dasi sem jim natanko zaznamoval naslov in kraj, kjer so bile tiskane.“ Kakšna bi bila mladež francoska, če bi se izrejevala samo v takih državnih šolah? K sreči so se od l. 1833 sem katoličani krepko borili za učno svobodo, vsled ktere je smela cerkev vstanoviti lastne šole, ki obilen sad obrodjujejo. Kar ima narod francoski značajnosti in blagodušnosti, moči in čednosti, ima jih od šolskih bratov, ki podučujejo tretjino dečkov, pa od šolskih sester, ki podučujejo dve tretjini deklet in od svetnih pa krščanskih učiteljev. Po mnogih britkih skušnjah začela je vlada to spoznavati in učni minister Batbie je l. 1873 pri razdelitvi daril sorbonskih rekel: „Zopet je treba v šolah bolj gojiti spoštovanje do veljave in krščanskega nauka, kakor doslej, sicer bo narod poginil in propal.“

V Belgiji so skoro prav enake šolske razmere kakor na Francoskem, je pa tudi sad skoro prav enak. „Strah prešinja človeku ude“, piše nekdo meseca septembra l. 1875 berolinski „Germaniji“, „če premišluje sad, ki so ga državne učilnice in njihova neodvisna pravost v Belgiji že napravile. Najnesramnejša razuzdanost in nenravnost, da človeku lasje po koncu stoje, so nasledki, ki jih liberalne šole imajo in ki so nedavno ministra notranjih zadev prisilile, krepko stopiti na noge in konec storiti neposajenostim, ki dan za dnem hujše prihajajo. Tako daleč smo že prišli, da si odlični svobodomiselniki ne upajo svojih otrok

Premišljevanje o koncu pusta.

(Spisal Obadovič II.)

Vsak pogovor se najlože in najmanj spodtikljivo začne s hvalo ali opravljanjem v r e m e n a. Tudi jaz bi najlože začel svoje čenče z vremenom, z velikim snegom, kar bi tudi nikakor ne bilo slabo, ker bi nihče ne vedel, kam merim, s čem bom končal ali koga mislim obrekovati. Toda s snegom se bojujeta veter in južno vreme in ker smem po dose-danjih vspehah obeh sklepati, da ga bosta tudi brez moje pomoči vgnala, se ne bom brigal dalje za ta elementarni boj; vse toraj, kar hočem tu konstatirati, je to, da je vreme res s l a b o.

Da, slabo je vreme, zlasti v Avstriji. In pri tem kako čudne prikazni! Ministerstvo je strašno prehlajeno, zadnje dni mu je že glasno klenkal smrtni zvonec. A glej čudo! Klenkalo je ministerstvu, pokopljemo pa — pusta! Škoda za-nj — se reče, za pusta, ne za ministerstvo.

Bil je res liberalen vladar, vsakemu je pustil vganjati svoje burke, slane in neslane, vsak se je smel šemiti, kakor je vedel in znal, on ni proglasil, da mora vsak njegov častilec biti ustavoverno (t. j. nemčursko) našemljen, z enako vlnudnostjo, ko te, gledal je tudi one, ki za ustavoverne krinke ali maske ne marajo. Ravno tako ni ukazoval, da mora vsak tako plesati, kakor bi on godel, ampak vsak je smel sukati, vrtiti se in skakati, kakor mu drago; če je tudi kdaj z ного malo ob tla potrkal, ni poslal pón-j žandarjev ali policajev, da bi ga zato zaprli.

Škoda, da pust, ta najliberalniši vseh vladarjev in gospodarjev, vsako leto le nekaj tednov živi! Da bi tega ne bilo, morali bi ga voliti v mestno starešinstvo ljubljansko in tu za župana. Če bi bil pust župan ljubljanskega mesta, bi bila sicer mestna kasa gotovo tudi vedno prazna in mestni dolg vsako leto večji, a temu sem jaz porok, da bi se ne bralo v „turškem listu“, ki nemčurskim gospodom na „rotovžu“ ne poje družega ko slavo, kaj ta-

cega, kakor je izrek: „brez ustavoverske (nemčurske) maske ni vstop v mestno zbornico nikomur dovoljen“. — Tudi bi pust kot župan ne razposlal kavarnarjem in gostilničarjem ukaza, da morajo prvi točno ob eni po polnoči, drugi pa že o polnoči spoditi vse iz svojih prostorov, ali pa plačati najmanj po 5 gold. kazni. Iz tega ukaza se vidi, da je načelnik ljubljanskih mestnih očetov, ki se podpisuje „Lašan, župan“, liberalen mož. On namreč ne zapové naravnost in brezpogojno gostilničarjem in kavarnarjem, ob gori imenovatih urah zapreti svojih prostorov, ampak jim daje na zbiranje: zapreti ali pa plačati kazen, kar je komu ljubše. Tedaj imajo še zmiraj prosto voljo, storiti to ali ono, kedar bije osodepolna ura. Tudi za goste ta ukaz ni tako neprijeten, kakor se zdi to na prvi pogled, kajti tudi njim je na prosto voljo dano, vino, pivo, kavo itd., kar je do tje niso spili, pustiti krčmarju ali kavarnarju, ali pa storiti tako, kakor je storil tisti gorenjski kmet, ki je sedel pri skledi mlečnih žgancev in ko je videl, da jih ne more

zaupati tem šolam, ampak da jih raje vkljub svojim svobodnim načelom pošiljajo v šole jezuitske!“

Tudi Laška bridko čuti hude posledice liberalnega šolstva. Buzzuri, tako namreč imenujejo privrženec posilne vlade laške, so nekaj čez 5 let v Rimu, pa med 10 šibami, ki so v tem času zadele Laško, neki list imenuje tudi ustanovitev državnih šol z nesposobnimi učitelji in pa čedalje bolj obdivjano in sprideno mladežjo.“ (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. februarja.

Avstrijske dežele.

Vlada in stranka usatvoerska ste si čedalje bolj navskriž in Lasserjeva stara „Presse“ je že pisala, da bode moralo ali ministerstvo odstopiti, ali pa razpustiti državni zbor. Najglavnejši vzrok novega razpora so železnični načrti, ki se v državnem zboru obravnavajo. Trgovinski minister je zraven novih železničnih načrtov predložil več nasvetov, kako bi se pomagalo nekterim že obstoječim zavodom, ki so v revnem stanju, pa manjšina gospodarskega odseka bila je zoper te predloge, in Chlumecky je žugal, da hoče odstopiti, če zbornica sprejme njene nasvete. Pa kolikrat je sedanja vlada to že žugala! Zato se za taka žuganja občinstvo že ne zmeji več, ker se v odločilnem trenutku ustavoverci med seboj zopet zližejo. Železnica med Celjem in Dražbergom je bila zavržena, una med Dražbergom in Wolfsbergom pa sprejeta.

Dunajski nadškof, ki bode še le meseca marca v Rimu potrjen, se poda v prvi polovici prihodnjega mesca, kakor piše „Volksfreund“, v Rim, da se pokloni v Očetu.

Ogerski ministri ne gredo na Dunaj, dokler povodenj ne odjenja. — Namesto umrlega Deaka so v Budapešti za poslanca volili „škofa“ Mihala Horvata, ki je bil zaradi vdeležbe pri ogerskem punktu že na vislice obsojen, pa pozneje z drugimi rovarji vred pomiloščen. Tedanji minister ga je bil odločil za škofa csanadskega in od tistihmal si vedno prideva priimek „škof“, dasi od kralja nikdar za škofa ni bil imenovan in še manj od cerkve posvečen. Kakor je razvidno iz imenika frajmarerjev, je ta mož tudi ud te skrivne družbe, ki si je pa zastoj prizadevala, da bi bila Deaka pridobila. Kak razloček tedaj med Horvatom in Deakom, ki bi se moral v grobu

snesti, a se mu je škoda zdelo pustiti jih, napolnil si vse žepe z njimi — „za po poti“, kakor je rekel. Vse gre, če človek le zna. Tudi to bo šlo, če si bomo napravili žepe usnjate in dolge cevi iz „kavčuka“, po katerih bomo potem ostalo pijačo domu gredé iz žepov srkali. Ta iznajdba je pa dozdej še moja, sem tudi pri ljubljanskem županstvu oglašil se že za privilegij. Da bi bil „pust“ župan mesta ljubljanskega, bi tega treba ne bilo in jaz bi ne dosegel slave očeta nove iznajdbe.

Čeravno pa mestni načelnik ni „pust“, so vendar njegovi svetovalci, t. j. vsi drugi mestni očetje pustu podobni: vsako leto jih nekaj umre, t. j. odstopi in volijo se mesto njih drugi. To je pa tudi potrebno. Vsako orodje se po dolgi in vedni rabi skrha, in se mora vnovič zbrusiti ali pa nadomestiti z drugim boljšim. Nemčurški očetje na „rotovžu“ so tudi vedno pri delu, vedno skrbé za blagor meščanov, tedaj se morajo tem bolj skrhati pri tem, ker so iz mesa, krvi in kosti, ne iz kamna, železa ali lesa. Zlasti se nekterim izmed njih

obrniti, da bi vedel, kdo je postal njegov naslednik!

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da so 24. t. m. vstaši pri Vlasojevičih tako strahovito pobili Turke, da doslej še nikoli tako ne. — Tudi mostarski Turki se upirajo nedavno razglašenim premembam, kar je tem važnejše, ker z njimi drže tudi tamošnji častniki, ki zahtevajo, da naj se jim zastala dnina izplača, ter žugajo z vstajo. In nekaj enakega se poroča, kakor je brati v „N. fr. Presse“, iz Tesalije angleškemu listu „Times“. V Larisi so že nekaj razgrajali in je morala vojaščina razgnati razsajalce; v Farsalu, Domoku pa Valentini so zasledili neko zarotbo, ki jo je pa tamošnji glavar k sreči o pravem času zasledil in zabranil, in v pomorskem mestu Volo posvetovali so se najveljavnejši prebivalci, grški škof in vnanji konsuli, kako bi se odvrnila nevarnost, ki jim žuga od fanatičnih Turkov. Čedalje bolj se kaže, da nasveti Andrassyovi turškega vprašanja ne bodo rešili, ampak da se bode to moralo zgoditi z mečem.

Bavarska zbornica je g. Owa zopet volila za predsednika in gosp. Kurza za podpredsednika. Na Freitagovo interpelacijo o železnicah je minister Pfretzschner odgovoril, da vlada nikakor ne misli železnic prepustiti državi in da bo tudi nasprotovala zedinjenju nebavarskih železnic.

Pruska zbornica poslancev je pričela obravnavo o novi vstavi cerkve evangelijske, ktere prvi član, kakor piše „Germania“, se glasi: Država je bog in minister bogočastja je njegov prerok.

Iz Španjskega dohajajo žalostna poročila o vojski Don Karlovi. Pa ta poročila pridejo od Alfonsistov; od Karlistov se nič ne izve, ker je meja proti Francoskej zaprta. Da bi bil Don Karlos pobegnul na Francosko, ni res; on je pri svoji vojni, ktero Alfonsisti sami sodijo na 24.000 mož, kar priča, da je število njeno še večje, in da ima Don Karlos še vedno upanje v veliki bitvi zmagati.

V Alzasiji in Loreni se je število prebivalcev v zadnjih štirih letih zmanjšalo za 20.330 ljudi. „Els. Corr.“ meni, da to pride od tod, ker je okoli 5000 mladih ljudi, ki so bili leta 1871 še doma, sedaj vrstjenih v nemško armado in ker se je nekaj tovarov z delavci vred po združenju teh dežel z Nemčijo preselilo na Francosko.

skrhajo jeziki, ktere vedno brusijo. To je pa tudi res potrebno za mestni blagor, sicer bi se vse podrlo in nemčurstvo bi se pozgubilo, kakor se Cirkniškega jezera voda pozgubi po lukujah in podzemeljskih odtokih, če nima vednega dotoka. In kaj bi bila Ljubljana brez liberalnega elementa! To, kar je krasna palača brez podgan in miši, njiva z rumeno pšenico brez bramorja, močno, visoko in košato drevo brez črva v strženu, lepo malana soba brez griljev in stenic, sneženo-bel prt brez črnega madeža, lep, košat, zelen gozd brez kebra rivčekarja, nadepolni vinograd brez trtne uši, ribnjak brez ščuke in vidre, človek brez jetike itd. itd.

In res, nemčurški mestni očetje skrbé, kar vedo in znajo, za to, da se v Ljubljani nemčurstvo ne pozgubi. Saj poznate Anastazija Grünna? Ne?! Res, da ne, sem pozabil, da je nemšk pesnik. Grofa Antona Auersperga pa že poznate, ne? No, slišali ste že o njem, saj je v gosposki zbornici potegnil meč zoper menihe in samostane. No, glejte, ta je velik

V južni Ameriki v Buenos-Ayresu so z nova sozidali prekrasen jezuitski kolegij, ki ga je bila lani neka od frajmarerjev podkupljena druhal zažgala. V omenjenem kolegiji podučevale so se vse vede in knjigarna njegova, fizikalni kabinet, kemični laboratorij in znanstvene zbirke smele so se prištevati k najslavnejšim in najbogatejšim. Pa silni požar je vničil vse te zaklade. Toda katoliški prebivalci so sklenili od frajmarerjskih somestnjakov razrušeni zavod zopet sozidati; osnovali so poseben odbor, ki je v 9 mescih v ta namen nabral 600.000 pezov, to je več nego 1¼ milijona goldinarjev. S temi denarji se je vsa po ognju storjena škoda zopet poravnala.

Izvirni dopisi.

Iz Maribora, 27. febr. Z m a g a j e n a š a! To je drugokrat, da so se Slovenci pri volitvah v Mariboru pošteno in junaško obnašali. Slovenski poslanec g. dr. Radaj dobil je 105 glasov, a nasprotni nemškutarski kandidat „paverski kmet“ Wretzl 81. Zviti lisjaki so bili dobro izduhtali, postavivši kmeta za kandidata, mislé, kmet bode vendar kmeta volil, ne pa doktorja. Zato so vpili: „le doktorja ne! Wretzl je vaš, on ve in zna, kje vas „punčuh“ žuli.“ A ta pot osmodile so se jim mustače. Kakor se je po mestu govorilo, bil je Wretzl celó prisiljen kandidirati. Žugali so mu, da zgubi „križec“, ako se ne vda nemškutarskej volji. No da! mogoče je. Gre li človeku za življenje, oklepa se koščeka suhe slame.

Pri tej volitvi pokazalo se je z nova, kaj premorejo Slovenci — složni Slovenci. Obistnile so se tukaj besede Schiller-jeve:

„Todte Gruppen sind wir, wenn wir hassen, Götter, wenn wir liebend uns umfassen.“

Dne 26. febr. prihajali so že zarano od vseh strani korenjaški volilci. Tu je vodil trumo po kmečko oblečenih mož kak duhovnik kakor Leonida svoje pogumne Spartance, tam zopet stopal je kakšen koncipient ali doktor ali župan sè svojimi nevstrašljivimi junaki. Po mestu so strežniki nosili na dolgih kolih oklice: „Volilci, volimo složno g. Radaja.“ Med volitvo so stali Slovenci poštenjaki neomahljivo kakor skala, ob kojej so se razbijale nemškutarske keblače. Po srečno dokončanem boji zapustili so naši torišče podavši se v procesiji v čitalnico.

Naprej so šli igrci, za njimi je nesel eden kmet slovensko in drugi cesarsko zastavo; in

dobrotnik ljubljanskega mesta: prvič, ker se je iz ljubezni do kranjske dežele in glavnega mesta njenega v Ljubljani rodil; drugič, ker se je ponižal nekdanj v kranjskem deželnem zboru sedeti; tretjič, ker je tako lepó svobodo pél, še lepše pa s kmeti na svoji grajščini ravnal; četrtrič, ker Ljubljani ni nikdar — vsaj na vitez ne — nič žalega, pa tudi nič dobrega storil; petič, ker je mirno trpel, da so ga nemčurji na „rotovžu“ za „častnega“ (?) meščana volili; šestič, sedmič, osmič itd., ker, da-si rojen ljubljčan, tedaj Slovenec, vendar ne drži s svojimi brati po rodu, s Slovenci. — Kaj je tedaj naravneje, nego to, da mu zdaj, ko je vkljub tolikega trpljenja in žrtvovanja premoženja, telesa in dubá za domovino svojo in rojstno mesto postal 70 let star, napravi ljubljansko mesto velikansko slovesnost! In kdo ima to slovesnost v prvi vrsti sprožiti? Glava mesta, t. j. nad-oče Lašan sam, kar je tudi z vso ponosnostjo opravil.

Kaj pa potem zasluži človek, kakor neki Fr. Potočnik, ki bi moral vsakemu nemčur-

za tema so jo mahali volilci sè svojim novo izvoljencem. Ko so prišli na glavni trg, zadelo je, kakor bi trenol, trikrat: „živili Slovenci!“ V čitalnici je bil skupni obed.

Ako bode mariborske Slovence vezala prava, odkritosrčna, a ne puhla, jalova sloga, upati — ne — reči smemo, da bodo odslej vedno zmagovali pri volitvah, bodi si že v deželni ali v državni zbor. Zato kličemo:

Složno, složno bračo mila,
Po Slaviji slavnoj!
Nek nas vodi naša vila
K zori obečanoj.
Na bojište za dom mili
Ajdmó, ajdmó proti sili!
Ajdmó, ajdmó — doba je.

Iz Mozirja, 25. februar. (Gornjesavinjska posojilnica.) Dne 20. t. m. je bila v Mozirji generalna seja „gornjesavinjske posojilnice“ pod predsedništvom gosp. Janeza Lipolda. Kakor nam je gospod predsednik v seji objavil, je razvidno, da šteje društvo 32 udov z 32 opravnih deležev po 30 gl., skupaj 960 glod., katerih je 910 goldinarjev vplačanih. —

Društveno delovanje se je pričelo dne 20. junija leta 1875.

Bilanca kaže koncem decembra leta 1875
aktive 10906 gl. —
pasive pa 10706 gl. —

Ostane tedaj rezervnega fonda 200 gl. — za oskrbno leto 1875. —

V 6 mesecih in 10 dnevih je posojilnica že s 54.653 gold. 90 kr. delovala. — V seji so bili vsi računi odobreni. —

Pri novi volitvi ravnateljstva so bili voljeni vsi prejšnji gospodje in sicer: Gg. Janez Lipold za načelnika, Antonij Goričar za deželnika, Janez Tribuo za perovodjo in gospoda Josip Lipold in Antonij Turušek za pregledovalca računov. —

S polletnim delovanjem moramo prav zadovoljni biti, kajti „so slabi časi zdaj“ — in vendar je posojilnica v kratkem času prav dobro delovala. —

Da je dobrodejni zavod tukaj bil osnovan, imamo v prvej vrsti zahvaliti se našemu državnemu in deželnemu poslancu g. dr. Josipu Vošnjaku, kateri je to misel sprožil in pod lastnem predsedništvom posojilnico osnoval. — Da bi delovala še „mnogaja ljeta“ gornjesavinjski dolini v čast in korist. —

Mozirski.

skemu odborniku roko oblizati zato, da ga med seboj pusté, ki pa napihnjen slovanskega duha se ne boji izreči, da Slovenci, t. j. uboge tri četrtine prebivalcev ljubljanskega mesta, nimajo nikakoršnega vzroka prosljavljati grofa Antona Auersperga kot politikarja, ker je vedno v nasprotni rog trobil! Ali ne zasluži, da ga Jupiter-Lašan pri tej priči s strelo na tla podere? Prav je imel tisti odbornik, ki je tega Fr. Potočnika podučil rekoč, da, „če bi grofa A. Auersperga ne bilo, bi v Avstriji še prave svobode ne poznali ne“. Res, kako more kdo vvesti se na stol mestnega svetovalca, če še tega ne ve! Ta Potočnik je gotovo do zdaj vedno med divjaki živel, da je tako zarobljen.

Dokler ni bliska, groma in treska, se ne vé, kaj je lepo vreme. To bi moral vedeti, ti nevedni Fr. Potočnik, ti, saj imaš ušesa in oči, da vidiš strele, grom, blisk in plohe, ki lete na nas Slovane v Avstriji.

Domače novice.

V Ljubljani, 29. februarija.

(„Laib. Diöcesanblatt“) št. 4, ki se je pretekli teden razposlal čestiti duhovščini, obsega: 1. pastirski list z novo postno postavo nemški in slovenski, katerih prvi, zlasti pisan za nemško prebivalstvo ljubljansko, priporoča marljivo poslušanje božje besede in obiskovanje pridig, drugi pa govori o starodavnosti in koristi sv. posta; 2. dekret, ki prepoveduje branje v najnovejšem času obsojenih knjig; 3. nektera liturgična določila; 4. postavo od 29. aprila 1873 o vravnanju, vzdrževanju in obiskovanju ljudskih šol na Kranjskem; 5. duhovske spremembe.

(Nemške postne pridige) v stolni cerkvi ob petkih popoldne ob 4. uri bo letos imel p. č. g. kanonik dr. Pauker, slovenske vsako nedeljo ob 4. uri popoldne pa dr. Jurij Sterbenec.

(Plašljiv zgodovinar.) G. Dimic piše v III. delu in 3. knjižici „Geschichte Krains“ na str. 358 o „strašnih“ jezuitih tako-le: „die Allianz mit dem Klerus und insbesondere den Jesuiten, als der in Rom einflussreichsten Macht, hatte die natürliche Folge, in diesem furchtbaren Orden einen neuen Stand mit Privilegien zu schaffen.“ — O „furchtbarer Orden“ — vi „strašni“ jezuiti! Koliko straha in mrzlega potu prizadevate še zgodovinarju! Ko se vas le memogredé spomni, že ga mora pretresti do kosti in do mozega! — brrrr! —

(Požar.) V nedeljo zvečer je naznanil čuvaj na Gradu ogenj na spodnjih Poljanah. Zgorela je hiša nasproti kovaške šole in živinozdravnišnice. Pomoč požarne straže je prišla prepozno, tudi čuvaj na Gradu je streljal še le kake pol ure potem, ko se je vnelo. Kako je bilo zažgano, še ni znano.

(Za „Sokolovo maskerado“) je čitalnična dvorana jako krasno okinčana. Mask bo veliko in raznovrstnih. Tedaj bode v čitalnici tudi letos pust pokopan z enako slovesnostjo, kakor druga leta.

(Ples delavskega izobraževalnega društva) v prostorih čitalničnih je bil jako živahen, veselost je trajala do zarane ure.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V krški škofiji: Za provizorje grede č. g. Korman Fr., kapl. v Gutštajnu, v Mižice; Bezjak Pet., kapl. v Žabnicah, na Vrata; Krystyniak Andr., kapl. na Zgornji beli, v Zabrdice. — Č. g. Grasler Jož. je iz Zagorice prestavljen za kapl. v Zgornjo belo in na njegovo mesto pride č. g. Wernig Seb. za kaplana v Zagorico. — Umrla sta: č. g. Ropert Jož., duhoven v pokoji, iz koroškega oddelka nekdanje lavantinske škofije dne 11. febr.: č. g. Kernjak Andr., kurat na Vratah, v pokoji. R. I. P.! — Do 10. marca ste razpisani fari: Kolbnica in Maletinje na zgornjem Koroškem.

V lavant. škofiji: Umrla sta preč. gosp. Stvarnik Andrej, župnik na Gomilskem, Kunej Janez, župnik v Čadramu.

— Za faro Šmarten na Pohorji je prezentiran č. gosp. Martin Brezovšek, ondotni provizor.

— 10 štipendij za gluhoneme otroke od 6—12. leta je pri deželnem odboru v Gradcu do 15. aprila razpisanih.

— Zahvala. Gospod France Škaberne, profesor na gimnaziji v Kranji, blagovolil mi je poslati mnogo raznovrstnega pisnega orodja, da ga razdelim med uboge in pridne učence

in učenke naše šole. Naj blagemu prijatelju naše šolske mladine v imenu obilno obdarovanih livaležno kličem: „Bog plačaj!“

V Trebnji 27. sveč. 1876.

Fr. Schweiger, katehet.

— Rudokop je našel pri narodnjakih dobro znani železniški inženir gosp. Pribil pod Litijo. Ta rudokop obeta veliko cinka, cinkovega leskeca, svinca in srebra. Mi g. Pribilu prav privoščimo to srečo, ker je že mnogo žrtvoval truda in premoženja v to, da bi podzemeljsko bogastvo dežele kranjske na dan spravil.

— Nesreča. V Novi vasi blizo Ptuja je 18. t. m. zvečer množina ledu v Dravi vtrgala 3 mline in jih porinila na nasprotno pobrezje; v sledeči noči je voda mline dalje nesla in porinila v strugo, kjer je en posestnik mlin razdril in na suho spravil. Dvema posestnikoma pa so pijonirji mline zažgali in s streljivom na drobno razkadili. Kajti bati se je bilo, da utegnejo do Borelna priplavati in tamošnji letos od pijonirov dogotovljeni most podreti.

— Posojilnica pri sv. Duhu v Ločah je lani prejela 46.409 gl. 26 kr. dohodkov, izposodila 36.137 gl. in čistega dobička prigospodarila 419 gl. 83 kr. Od teh denarjev dobi tamošnja šola 100 gl., ubogi 198 gl. in 112 gl. se vloži v rezervni fond. Predsednik je g. Posek, kasir g. Fr. Kokol in kontrolor gosp. Jož. Virk.

— Obesil se je včeraj popoldne v Črni vasi na ljubljanskem močvirju 16letni pastir, kterega so že sinoči na pokopališče pripeljali.

— Leopold Grossmann, ki je svojo mater ubil, bil je na vislice obsojen, svitli cesar so ga na prošnjo njegovega brata pomilostili v ječo za vse žive dni.

— Povodenj v Budapešti čedalje bolj narašča; nevarnost je velika in nekaj hiš se je že podrlo. Tudi v drugih krajih se godé vsled povodnji velike nesreče. Železnični vlak, ki se je iz Magdeburga peljal v Berlin, se je vdrl, ker je bil nasip od vode spodjeden, pa ljudem se ni zgodilo nič hudega, pri Gleiwitzu v Šleziji pa je vlak zadržal s tira; več ljudi je bilo nesrečnih.

— „Gartenlaube“, eden najbolj razširjenih in katoliški mladini najbolj nevarnih zabavnih listov, ker v lepi besedi razširja strupeno brezverstvo, se zarad nekega članka o cesarskem, cesarici posebno priljubljenem gradu Gödöllö, po avstrijskih poštah ne sme več razpošiljati, kar liberalne liste, med drugimi tudi naš ljubeznjivi „Tagblatt“, hudo peče. Po mnenju teh čudnih patronov naj bi liberalni listi, zlasti če zagovarjajo brezverstvo, smeli vse pisati, le katoliškim listom naj državna pravdnštva in gosposke ostro stopajo na noge.

— Število begunov iz Bosne in Hercegovine v Dalmaciji iznaša po najzadnjih uradnih poročilih 24.817.

— Družba sv. Mohora. Dne 1. febr. zbrali so se odborniki, da bi v prvi letošnji seji v presojo poslanim rokopisom prisodili razpisana darila. Izmed povesti sta najbolje dopadli: „Skušnjava in skušnja“, spisal Jože Križman, kaplan pri sv. Ivanu v Trstu in „Trno“, poslal J. Ogrinec, profesor v Vinkovcih. Prisojevalci so enoglasno obema prisodili darilo. Od spisov raznega, podučljivega zapopadka odlikovali so se zlasti trije, ktere je odbor po enoglasnem nasvetu presojevalcev sprejel in obdaroval. So pa ti le: „Pravniške drobtine“, sestavil dr. Janko Serbec, odvetnik v Mariboru; „Irci“, zgodovinska razprava, spisal Anton Keržič, kaplan v Predvoru in „Prva pomoč pri naglem zboljenju“, poslal dr.

Jože Vošnjak, zdravnik v Ljubljani. Dasi-ravno ne obdarovana, vendar sprejeta sta bila še dva druga spisa, ki bosta „Koledarju“ prav primerna: „Žveplenke“ in životopis „Benjamin Franklina“. Pisateljema se bode dotična nagrada določila po natisu rokopisov. — V istej seji je tajnik poročal o nujnem predlogu, ki ga je odboru stavil č. g. Miha Lendovšek 24. januarija s sledečim dopisom:

„Podpisani je zbral, uredil in za natis pripravil: „Slomšekove pesmi“ — prekrasna knjiga za slovensko ljudstvo. Obsegale bi katic 16 do 18 tiskanih pól v mali osmerki. Brez dvoma bi se najbolj spravile med svet, ko bi jih izdala družba sv. Mohora. Zato predlagam: Naj opusti družba sv. Mohora za leto 1876 izdavanje „Nebeške krone“ ali pa „Robinson-a“ in naj rajše izdá: Slomšekove pesmi.“

Odbor si je v svesti, da bi zbirka Slomškovih pesmij po družbi razširjena, ravno družbo slov. narodu še bolje prikupila; ker se ima ravno letos staviti trojin spominek slavnemu pokojniku, ponuja nasvet g. Lendovška družbi najprimernišo priložnost, da tudi ona po zbranih poezijah slavi spomin največjega svojega dobrotnika, ki jo je prvi ustanovil, in da po duševnem spomeniku skazuje svojo hvaležnost preblagemu rodoljubu, ki je za družbin razvitek neprenehoma in nevtrujeno delal do zadnjega svojega zdihljeja. Žali Bog, da času primeren predlog izpeljati odboru branijo zapreke, ki jih odstraniti ni mu moč. Gradivo družbenih knjig, ki so po odborovih sklepih udom že obljubljeni, je uredjeno in določeno ne le za letos, ampak vsaj za tri leta v popred; ob enem so pogodbe z raznimi pisatelji, ki namenjene knjige spisujejo, tako dognane, da odbor brez velike škode od prejšnjih, veljavnih sklepov odstopiti nikakor ne more. Iz teh razlogov odborniki ponudbe gosp. Lendovška niso sprejeli. — Konečno poroča g. blagajnik, da sta se dva rodoljuba v oporoki spomnila družbe sv. Mohora. Slavni jugoslovanski domoljub Vekoslav Zadavec v Varaždinu je družbi volil 25 gl. in vrli slovenski rojak Andrej Žle, umetni vrtnar pri Mariji Devici v Polji, jej je daroval 50 gl. Bog plati blagima rodoljuboma! Naj bi ju posnemalo še mnogo drugih! —

Ker drugi del molitvenika izide še le prihodnje leto, zato prosimo, da nam č. g. poverjeniki letos ne pošiljajo veznine, ampak samo navadne doneske.

— Narodni dom v Trstu hočejo napraviti tržaški rodoljubi ter so sklenili izvoliti poseben odbor izmed umnih, pravičnih, izobraženih in premožnih narodnjakov, kterega naloga bode napraviti društvo na delnice (akcije) za zidanje narodnega doma. Po sedanjem načrtu bi bila hiša (narodni dom) dolga 9 sežnjev; široka 6½ sežnjev; visoka 4½ sežnja. Pri tleh bi bili spredaj dve veliki sobi, ena za gostilno, ena za kavano, zadaj pa lepa kuhinja in klet, na sredi lepe stopnice itd. V prvem nadstropji spredaj bi bila prostorna dvorana: dolga 8.° 2' stop. 0"; široka 3.° 3' 0"; visoka 2.° 3' 0"; zadaj bi bila pisarna, krčmarjevo stanovanje itd. Zemljišče upajo cenó dobiti od nekega gospoda prav blizo mesta (Bagni russi), kjer je središče okolici ter bi pripravno bilo tudi meščanom. Zidališče bi stalo okoli 8000 gl.; zemljišče za hišo in vrt pa 2000 gl., tedaj skupaj 10,000 gl. kateri bi se prav lahko zložili s tem, da se izda 400 delnic (akcij) po 25 gl.; nepremožni bi plačevali delnice v obrocih po 2 gl. na mesec. Da bi se delo prej pričelo, ponudili so nekteri vneti rodoljubi na delnice dati vse potrebno kamenje in druge potrebe

za zidanje; dolg bi se jim malo po malo povračal, kakor bi se stekal denar od prodanih delnic. In prav zdaj je temu primeren čas, piše list „Edinost“, ker je zlo malo dela; s tem bi tudi nekoliko pomagali delalcem, kateri bi poleg tega še iz narodne ljubezni ceneje delali. Da ne bi nihče dvomil o veljavi delnic, dokler se bo hiša zidala, podpisal bi premožni odbor za garancijo 10.000 gl. kavcije. Hiša bi od najema gostilne in kavane donášala 300 gl. na leto. Ta denar bi se rabil zato, da bi se list „Edinost“ vsak teden lahko izdajal; delničarji bi za obresti od delnic (25 gl.) dobivali tednik brezplačno na dom; tako bi imeli lepe obresti in bi veliko pripomogli k izobraženju in blagostanju okoličanov in sploh vsega naroda.

Ta velevažna hiša bi pravi Tergesteo bila tržaškim in okoliškim Slovincem, zbirali bi se v njej vedno, posebno v nedeljah k branju, koristnim pogovorom itd. Politično društvo bi v njej zborovalo; čitalnice bi svoje veselice in besede v prostorni dvorani napravljale, s kratka: ona bi bila prav dom narodnega izobraževanja duša, ktera bi oživljala, jačila in krepila ves narod, trdna bran vsem sovražnim napadom, zato je upati, da se bodo te misli z veseljem poprijeli vsi rodoljubi tržaški in po svoji moči pripomogli, da se delo še letos prične in dozida.

— Sejmi na Kranjskem marca meseca: prvi pond. sušca na Uncu za živino in blago; 7. v Zalogu; 9. na Brezovici. 10. na Raki, na Smuku (Žužb. kant.); 11. v Senožečah; Četrtek pred sv. Gregorjem v Sodražici, 12. v Drnovem (pri Kršk.), v Črmošnicah, na Veseli gori, v Rakovniku, Radoljci, Žužemberku, Kamniku, Turjaku in v spod. Logatcu; pond. pred sv. Gregorjem v Rakitni; pond. po sv. Gregorju v Št. Vidu (na Blokah) in v Premu; 14. v Št. Vidu pri Ipavi; 17. v Mengšu in v Loki; 18. na Krškem; 20. na Igu in pri sv. Mohorji (Treben. kant.); 25. v Št. Jurji (Novomešk. kant.); 26. v Lukovcu in v Dolu; pond. po sv. Jožefu v Mirni peči; torek po sv. Jožefu v Metliki; prvi dan po oznanjenji Device Mariji na Dolih (Mokron. kant.); 3. pond. v postu v Motniku; sredpostna. sredo v Žireh;

pond. pred tiho nedeljo v Litiji, Polh. gradcu in v Cerknici; saboto pred tiho ned. v Mokronogu; pond. po tih ned. v Zagorji (na Notranjsk.), pri sv. Heleni, v Rovtah (Planin. kant.), v Zdenski vasi in Kostnjevici; petek pred cvetno ned. v Bruniku in v Hotemozah. in v Št. Gotardu pri Trojani Veliki teden, pond. na Dobravi, Slapu pri Ipavi in v Višnjigori; torek v Črnomlju; sredo v Idriji; četrtek v Zatičini, petek pri Št. Gotardu (Bersk. kant.) in v Cerkljah; 31. v Rovižah (Krškem kant.)

Listnica vredništva.

G. A. K. v Š. v Dokler se banka „Slovenija“ do dobrega ne vtrdi, delničarjem ne more izplačati obresti. Upamo pa, da se bo obranila in toliko vkrepila, da delničarji ne bodo trpeli škode.

G. R. v M.: Hvala za telegram! Nas je zelo razveselil. Tiskali ga nismo, ker nam je med tem došlo obširneje pismeno poročilo.

Eksekutivne dražbe.

1. marca. 2. Jurij Zoribarjevo iz Motnika (620 gl.) v Kamniku. — 2. Jak. Strumbelj-ovo iz Dolenjega dola (2817 gl.). — 2. M. Suhadolc-ovo iz Dobrave (1190 gl.), oba v Ljubljani. — 2. Jan. Ravnikarjevo iz Moravé (1400 gl.). — 2. Luka Burja-vo iz Vrha (1124 gl.), oba na Brdu. — 2. Matija Teran-ovo iz Nasové (325 gl.) v Kamniku. — 2. Andr. Gregorič-ovo iz Pudoba (750 gl.). — 2. Marije Koželj-ovo iz Kamnika (413 gl.), oba v Ložu. — 1. Jan. Remšgar-jevo iz Nadgoric (3235 gl.) v Ljubljani.

2. marca. 2. Anton Vičič-ovo (3091 gl.) v Ljubljani. —

Štajarske.

1. marca Tereza Šust 2770 gl., Anton Kosj, Jož. Zadavec (2.), Jan. Zadavec (2.), Anton Robič 4750 gl., Jan. Raušelj 12000 gl., A. Kirič 2430 gl., Mart. Črnelič v Pišecah (3.).

2. marca. Jur. Ogrizek v Zakačevem 3240 gl. (3.), Jož. Osterič 2020 gl. (3.).

3. marca. Jož. Drogenik, Franc Čepin (3.), Cene Andrič, Simon Sprah, Štefan Taciga.

4. marca. Alojz Nemeč 5338 gl. in Franc Podčivavnik 1571 gl. (3.).

Telegrafične denarne cene 25. februarija.

Papirna renta 67.95 — Srebrna renta 72.80 — 1860letno državno posojilo 111.50 — Bankine akcije 884 — Kreditne akcije 176.75 — London 114.60 — Srebro 104.10 — Ces. kr. cekini 5.39 — 20Napoleon 9.19½.

Avguštin Götzl,

podobar in pozlačevalec,

poštne ulice hiš. šte. 57 (poslopje slovenske čitalnice)

V LJUBLJANI —

ne zameniti z Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši!

priporoča slavnemu občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini in farnim predstojništvom, sledeče izdelke:

Oltarje, križeve pota, lece (prišnice), svečnike (lustre), prapore (bandera), nebese (baldahine) po naročilu v vseh velikostih in po najnižji ceni.

V zalogi ima zmiraj podobe in kipe za oltarje, krstne omare, svečnike in križe za stene, podobe svetnikov in iz narave vsake velikosti in cene na platnu, kositarji in papirji, zrcala itd. Posebno dober kup so oljnate slike.

Nadalje je vedno dobro založen s podobami Kristusa na križi, od 6 paleev do 5 čevljev visokimi, korniškami, okviri (romi) vsake sorte, kánonskimi tablami, vezili, preparacijami, buncicami, s pozlačenimi lajtami, Kristusom na križih pod steklenimi oboki, podobami iz gipsa; lije tudi naglavnike (kapitole) in kinče iz gipsa, in jih zlati.

Zrezljanih okvirov (romov), korniš, deskic za rogove, drogov za zagrinjala, buncic in gumb, nabiralnih pušic z zvončkom, križcev za rabo pri previdanju bolnikov, stalic in različnih posodite ali vrčev za rože po cerkvah je zmiraj na zbiru, — preskrbujejo pa se oprave za cerkve, svečniki za oltarje, sreče, rožni šopki in vencí, rtaki za zvonce, svetilnice, kosatarske zvezde za prezračenje po cerkvah in drugih prostorih, spovednice, cerkveni stoli in klopi, sploh vse, kar spada k cerkvenemu kinču, — vse to naglo in po najnižji ceni. (78—5)

Vse poprave pri oltarjih, podobah, prišnicah, sploh pri vsem, kar se v cerkvah nahaja, se natančno in skrbno v kratkem času in po nizki ceni izvršujejo, ravno tako vsaka naročila z dežele. Pozlačenje in prezlačenje podob, okvirov itd. se najvestneje in dolgotrajno oskrbljuje

O vsem tem je velika kopica pohvalnih pisem iz bližnjih in daljnih krajev na ogled.